

رہمہ زان بانگ دکات... (٤)

نہی چاکہ ویست وەرہ پیشه وه ...

تایبہ تمہندی و ئہرکہ کانی

ده شهوی کوٹایی رہمہ زان

سہ ننتہری رۆشنیری کارا

بہ شی وەرگیړان

له بلاوکر اوہ کانی

مالپہری بہہشت و وہ لامکان

ba8.org

walamakan.com

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ .

وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران].

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي

تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ [سورة النساء].

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ [سورة الأحزاب].

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ [سورة الأحزاب].

أَمَّا بَعْدُ ...

فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ) وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ .

تهوه سى بهشى مانگی رهمه زان رۆیشت، تهنه سى یه کی مانگ ماوه، ته سى یه کەش بریتیه له ده شهوی کوتایی مانگی رهمه زان، که بریتین له باشتین رۆژه کانی مانگ، وه بهشیوه یه کی رهها شهوه کانیشی باشتین شهوی سالتن.

تا دوینی به خوشحالی بهخته وه ریه وه پیشوازیمان ده کرد له رهمه زان، وا ئیستا زۆرینه ی مانگه که رۆیشت و پشتی هه لکرد، هیچی لی نه مایه وه تهنه چهنده شهوورژیک کی کم و دیاریکراوی نه بیته ....

خه لکی تویشوی باشیان کو کرده وه لهو به شیه ی رهمه زان که رۆیشت، به رۆژ به رۆژو ده بوون و به شهو نویشان ده کرد و قورئانیان ده خویندو خیروسه ده قه بیان ده کردو ههول و تیکۆشانیان ده کرد له کرده وه ی چاکداو وازیان له

خراپه و کاری نادروست هیئابوو، بویه پاداشت و چاره نووسی پاک وچاک چاوه پروانیانه، به لام لهم ده شوهی مانگ که ماوه نهرکی زیاتریان له سهره.

له گهل ئه وه شدا که سانیکی تر خراپه یان کردو نوپژو رژژویان پشتگوی خست و که مته رخمییان تیدا کرد، و پشتیان له قورئان کرد، و چرووکیان نواند له مال و سهروهت و ساماندا له وهی که بیبه خشن له ریگا و پیئاوی خوادا، بویه تووشی خه ساره تمندی وزیانبارییه کی ئاشکرا بوون بهو هویه وه.

جگه له وهی که خوی به سوژ و میهره بان لهم ده شوه دا هلیکی ره خساندوه بو چاکه خوازان بو ئه وهی زیاتر چاکه بکه ن به پیشه ی خویان، و ههروه ها بو ئه وانهی که خراپه یان کردوه فریای خویان بکه ون و ئه م شوهه زیرینانه له کیس نه دن و بیقوزنه وه له گوپراه لی خوی دروستکاری زه وی و ئاسمانه کان، چونکه به راستی کرده وهی مرؤف به پیی کوتاییه که یه تی.

* * * * *

تایبه تمهندی کانی ده شهوی کۆتایی

ئهم ده شهوی کۆتایی تایبه تمهندی زۆری ههیه لهوانه:

یه کهم: دابه زینی قورئان تییدا:

قورئان له شهوی قهردا هاتۆته خوارهوه، وه ئهم شهوهش له شهوه کانی کۆتایی رهمه زانه، خوای پهروهردگار ده فهرمویت: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۗ﴾ (القدر) واته: بهراستی ئیمه له شهویکی زۆر پیرۆزو بهرێزدا قورئانمان دابه زاند. وه ههروهها له ئایه تیکی تردا ده فهرمویت ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبْرَكَةٍ ۗ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ۗ﴾ (الدخان)

واته: (بێگومان له شهویکی ئیجگار پیرۆزدا - شهوی قهدر - ئهم قورئانه مان ناردۆته خوار).

وه دابه زینی قورئان لهم شهواندا له گهوره ترینی فەزل و چاکه کانی، چونکه قورئان کتیبی نورو رۆشنایی و رینموونیه که به هویه خوای پهروهردگار مرۆفایه تی له تاریکاییه کانی گومرایی و سه رلیشیواوی رزگاره کات و بهرو نورو و یه کخواناسین ئاراسته یان ده کات، که تییدا ریگی ههق وراستی روون کردۆتهوه بوئه وهی خه لکی پهیرهوی بکه ن و له هه مان کاتیشدا ریچکه کانی گومرایی وسته مکاری باسکردوه بوئه وهی خه لکی لییان دوور بکه ونه وه.

خوای پهروهردگار ده فهرمویت ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ﴾ (البقرة: ۱۸۵). واته: مانگی رهمه زان ئهو مانگه یه که قورئانی تییدا نیردراوته خواره وه (واته: له رهمه زاندا ده ست به ناردنی کراوه) رینمایی مه ردم ده کا بو گشت کاریکی چاک، وچه ندین به لگه و نیشانه ی زۆر روونی تییدا یه بو شاره زای ری ههق و، جیا کردنه وهی راست و ناپراست.

له ئایه تیکی تردا ده فهرمویت: ﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ (المائدة)

واته: بیگومان خوی پوره دگار به قورئان رینمایی ئه و کهسه ده کات بو ههموو ری و ریبازی هیمنی و ناشتی ده که ونه شوین ره زامه ندی و خوشنودی ئه و، و به فرمانی خوی له گشت ریگه تاریکه کانی شیرک و کوفر ده ریان دینی بو پروناکی ئیمان و بو ریبازو ری راست رینماییان ده کات.

قورئان کتیبیکی شیفا به خشه به نه خوشیه هسته و هری و نابهرجهسته کانیش، ئه مهش راستیه کی به لگه نه ویسته که هیچ که سیک نکولی لیناکات ته نها که سیکی نه فام یان خوبه زلان نه بیته، چونکه ئه و خوییه کی قورئانی فهرمووه و قسه و گوفتاری خویته به ده ننگ، فهرموویته: ﴿ وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴾ (الإسراء: ۸۲)

واته: ئیمه له م قورئانه دا که بو تۆمان ناردوه ئه ی موحه مده! گه لی ئایته و سوورته داده به زینین که مایه ی شیفاو چاک بو ونه و یه له نه خوشی نه فامی و گو مپایی سه رلیشیواوی دله کان، ره حمته و به زه یی و میهره بانیشه بو خه لکانی پروادار.

له ئایه تیکی ترده ده فهرمویت ﴿ یٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكْم مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّکُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِی الصُّدُورِ وَهُدًی وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِیْنَ ﴾ (یونس) واته: ئه ی خه لکینه! بیگومان په ند و ئاموژگاریه کی گه و ره و مدزنتان لای په و ره دگارتانه وه بو هات، سزای خواتان و به ره ده خاته وه و شیفاو ده رمانیشه بو ئه و گو مان و نه فامیه ی له سینگدایه و رینمایی و ره حمته و به زه ییشه بو گشت با و هرداران.

کتیبیک له م ئاسته دا بیته و به م چه شن و وینه بیته، شایهن و شایسته ی ئه و یه با و هردمان پیی هه بیته، و له ئایه ته کانی ووردینه وه و تیفکران بکه ین، به گویره ی پیویسته بیخوینینه وه و مافی خوی بده ینی، له کاتی کیشه و ئاسته نکه کاندایه بکه رینه وه بو لای، به بریار و فرمانی رازی بین و هیچ ئالوزیه ک له ناخماندا دروست نه بیته و به لکو به دلقراوانی و دلگوشادیه وه پیشوازی له بریاره کانی بکه ین، له هه مان کاتدا پیویسته به خودی

قورئان به خته ورو دلخوش بین، چونکه خوی گوره دوابه دواي ئه و ئایه تهی پیشو ده فهرمویت: ﴿قُلْ يَفْضَلُ اللَّهُ

وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ (بونس)

واته: بلی: ده بی تنها به به هره و میهره بانی خوا_ قورئان و ئیسلام- خوشحال و دلشاد بین، چونکه سهر فرازی همدروو جیهانه کنه ئه وهش لهو ههموو دهستکه وته ئه وان کوی ده کنه وه باشته.

دووهم: شهوی قه در:

له گهل ئه وهی که قورئان مه زن و گه وره یه، له شه ویکی گه وره و مه زنی شدا هاتوته خواره وه، که خوی بهرزو بلند گه وره و شکو داری کردو وه و ناوی لئناوه: (لیلة القدر) واته: شهوی بهر یز که خاوه نی پله و پایه یه کی بهرزو بلنده،

وه ههروه ها په رستنی ش تییدا پایه ی بهرزه، خوی په روه ردگار ده فهرمویت: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا

أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ نَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَّمَ

هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾ (القدر)

بو یه خوا په رستی له م شه وده دا باشته له عیبادت کردن له هه زار مانگدا، که ده کاته زیاد له هه شتاوسی سال، که ئه مهش فهزل و چاکه ی خوی به به هر که سیکی ویست ده بی به خشییت.

زانای بهر یز، محمد بن عثیمین (به ره حمهت بیته) ده لیت: ئه م سوره ته - سوره تی قه در- چند فهزل و چاکه یه کی هه مه جو ری تی دایه وهک:

یه که م: خوی گه وره قورئانی تییدا ناردوته خواره وه که رینمونی مروقه کانه وهو کاری خوش به ختیانه له دونیا و واروژدا.

دووهم: ئه م په رسیاره ی که له م ئایه ته دایه ﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿١﴾ بُو مه زنه کردنه وه و گه وره را گرتنه.

سییہم: باشتره له هزار مانگ.

چوارهم: فریشتەى تیدا دادەبەزیت، وه فریشتەش دانابەزیت تەنھا بۆ شتی بەپیزو بەرەكەت و سۆزو خیرنەبیت.

پینجهم: ئەم شەو شەوی ئاشتی و سەلامەتیە، لەبەر زۆری پارێزراوی ئەم شەو له تۆلەو سزا، ئەو شەو بەهۆی ئەو پەرستش و گوێرایەلییە که بەندە ئەنجامی دەدات لەم شەو دا.

شەشم: خۆی گەورە سەبارەت بە فەزڵ و چاکەى ئەم شەو سورەتییکی بەتەواوەتی ناردۆتە خوارەو، که تا رۆژی دوایی دەخوینریتەو.

وه شەوی قەدر له هەموو ئوممەتەکاندا هەبوو، وه ئەم ئوممەتەشدا تا رۆژی دوایی، بەلام فەزڵ و چاکەى تایبەتە بەم ئوممەتەو — خواش زانترە —، هەرۆه کو چۆن ئەم ئوممەتە تایبەتە بە فەزڵی رۆژی هەینی، جگە لەو شەو چەند فەزڵ و چاکەیهکی تر سوپاس بۆ خوا.

سییهم: چوونه ناو مەككه و تیکشکانی کوفر و بیباوهری:

له تایبەتمەندیەکانی ئەم دە شەو بریتیه له دەرکەوتنی حەق و راستی و دارپمان و پووجه لیبونەو هی باتل، لەم کاتەدا موسلمانان چوونه ناو مەككه و لە دەست بیباوهران رزگاریان کرد، که بووبه هۆی ئەو هی خۆی گەورە تاینی خۆی سەرخت بەسەر هەموو تاینە نارهواکانی تردا هەرچەندە بیباوهران پێیان ناخۆش بوو، وه هەرۆهها کوفر و شوینکە و توانی زەلیل و ژیربارکرد، وه لەم کاتەدا بوو که مەككه پاک کرایهوه لهو بت و پەیکەرانی که له ناو ناوهراستی که عەبەدا بوون که نزیکی سی سەد بت بوون، و یه کخوهرستی بلا بوویهوه و بانگ له سەر پشتی که عەبە درا، بووبه هۆی سەر شوپوونی بت و بت پەرستان، و سەرکەوتنی باوهر و ئەهلی ئیمان، و نابوت بوونی سەرپێچیکاران.

چوارهم: زۆر تیکۆشان و ههولدان له عیبادهت و خواپهرستیدا:

له تایبەتمەندیەکانی تری ئەم دە شەو ئەو هی که پینجەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) زیاتر له کات و رۆژەکانی تر هەولێ دەدا و تیکۆشانی دەکرد له خواپهرستیدا، هەرۆه کو دایکه عایشه دەگێریتەو که

پینغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) له ده شوی کۆتایی مانگی رهمه زاندا به شیوه یهك ههولئ ده دا که جیاواز بوو له کاته کانی تر. له ههردوو کتیبه سه حیح که دا (بوخاری و مسلم) دا هاتوو که دایکه عائیشه ده لیت "کان النبی (صلی الله علیه وسلم) إذا دخل العشر، شدّ مئزره، وأیقظ أهله" واته: پینغه مبهر ئه گهر ده شوی کۆتایی بهاتبایه پستی لی ده بهست (دوور ئه کهوته وه له جووت بوون له گه ل خیزانه کانیدا) و خیزانه کانی به خه بهر ده هینا.

له م فرموده یه دا به لگهی تیدایه له سه ر چاکیتی وه لئ ئه م ده شه وه، چونکه پینغه مبهر (صلی الله علیه وسلم) له م شه وانده دا به شیوه یه کی زۆر تر و جیاواز ههول و کۆششی دا وه له خوا په رستیدا، وه ئه مه ش گشتگیره وه هه موو جوړه کانی خوا په رستی ده گریته وه له شه ونو یژو زیکرو قورئان خویندن و سه ده قه و هاوشیوه کانی. وه هه روه ها له بهر ئه وه ی پینغه مبهر دوورده کهوته وه له خیزانه کانی و خۆی ته رخا ن ده کرد بو خوا په رستی، و ئه م شه وانهی زیندوو ده کرده وه به دلئ و زمانی و ئه ندامانی له شی له بهر شکۆداری ئه م شه وانه، و گه ران به دوا ی شه وی قه دردا که هه رکه سیك زیندووی بکاته وه خوا له تاوانی پیشووی خو ش ده بیست.

* * * * *

نهرکه کانی ده شوی کۆتایی

پیشتر باسی ههول و کۆششی له راده به ده ری پیغه مبه ر کرا له م ده شه و دا، که په رسته شه کانی هه مه جو ر بو وه وهك: نو یژو سه ده قهو قورئان خو یندن و چا کساز ی له نیوان خه لکدا و فه رمان به چا که و ریگری کردن له خرا په و فریا کهوتنی لیته و ما و وئاسان کاری بو ئه و که سه ی که بار گران و باری سه ختی له پیشه و پارانه و ه و دا وای لیخو شبو ون کردن و جگه له مانه ش له جو ره کانی تری عیبا ده ت. له گه ل ته وه شدا پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ته م ده شه و ی تاییه ت ده کرد به چهند عیبا ده تی که وه که له کاته کانی تر دا ته نجامی نه ته دا، پیشه و ابن رجب له کتیبی "لطائف المعارف" دا باسی کردو ون، له وانه ش:

یه که م: زیندوو کردنه و ی شه و:

ته گه ری ته وه هیه که مه به ست لی زیندوو کردنه و ی شه وه به ته و اه تی و بی ته و ی بخه ویت، چونکه له فه رمو ده که ی دایکه عایشه وه که ده گپرتته وه ده لیت "کان النبی یخلط العشرین بصلاة ونوم"^(۱)، فاذا کان العشر شمّر وشد المئزر" (رواه أحمد) واته: پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) له بیست شه و ی ره مه زاندا نو یژی ده کردو ده خه ویتیش (واته: تی که ل بو)، به لام که ده شه وه که ده هات قو لی لی هه لده کردو خو ی ده پیچایه وه. وه ته توانی بو و تری ت مه به ست لی زیندوو کردنه و ی زو ربه ی شه وه که یه.

پیشه و ابن عثیمین ده لیت: روو که شی ته م فه رمو ده ته ویه که پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) هه مو و شه وه که ی زیندوو کردو ته وه به خوا په رستی له زی کرو نو یژو قورئان خو یندن و پارشی و کردن و جو ره های تر، به م شی ویه ده توانی ت ته م فه رمو ده یه کو بکری ته وه له گه ل ته و فه رمو ده یه که لای پیشه و موسلیمه و دایکه عایشه ده فه رمو ی ت "ما أعلمه صلی الله علیه وسلم قام لیلة حتی الصبح" واته: نازانم که پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم) تابه یانی نو یژی کردی ت. چونکه زیندوو کردنه و ی شه و هه مو ی به نو یژو جو ره کانی تری عیبا ده ت ده بی ت، ته و ه شی که نازانری ت و دووره زیندوو کر نه وه یه تی ته نها به نو یژو.

(۱) قال شعب الأرنؤوط : إسناده ضعيف. به لام به شی دو وه می که ده فه رمو ی ت "فاذا کان العشر شمّر وشد المئزر" صحیحه و له مسلم دا به و تیمام أحمد ریوایه تی کردو ه.

دووم: به خه بهر هیئانی خیزان:

پیغهمبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) لهم ده شهو دا خیزانه کهی به خه بهر ده هیئا بو نویتز.

سوفیانی سهوری ده لیت: پیم خوشه کاتیک که ده شهو که دیت به شهوان زیاتر کوشش بکه له عیبادت و خواپه رستیداو خیزان و منداله کانیشم به خه بهر بیتم بو نویتز گهر له توانایاندا هه بیتم.

وه ههروه ها له کتیبی "الموطأ" دا هاتوه، که عومهری کورپی خه تتاب (رهزای خوی لیبت) به شهوان نویتزی ده کرد هه تا له توانایاندا هه بو وایه، هه تا نیوهی شهو ده هات خیزانه کهی به خه بهر ده هیئا بو نویتز و پیی ده وتن: نویتز نویتز وه ئەم ئایه تهی ده خوینده وه ﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾ (طه: ۱۳۲) واته: ئەم پیغهمبهر! ئەم ئایاندار! به خاوو خیزان و کهس و کارت فرمان به نویتز به ده و خویشت له سهه ته نجامدانی رابهینه و هه رگیز وازی لی مه هیئنه.

خیزانه کهی ئەبو محمدی حبیب الفارسی به شهو پیی ده وت: وا شهو رویشت، و ریگه یه کی دوورو دریتزیشمان له پیشه، و تویشووی ریگایشمان که مهو به گویره ی پیویست نیه، و کاروانی پیاوچا کانیش پیشکه وتن و ئیمه جیماوین.

يا نائماً بالليل كم ترقد	قم يا حبيبي قد دنا الموعد
وخذ من الليل وأوقاته	ورداً إذا ما هجع الرقد
من نام حتى ينقضى ليله	لم يبلغ المنزل أو يجهد.

سییه م: دووره په ریزی له ئافرهت:

ئهمه ش کرده وهی پیغه مبهری خوایه (صلی الله علیه وسلم) که خوی ده پیچایه وه و ئاماده باشی ده کرد بو خواپه رستی, که ئهمه ش ئامازه یه بو دوور گرتن له ئافرهت و جیماع نه کردن.

چوارهم: گه ران به دواي شهوی قه دردا و زیندوو کردنه وهی به عیبادهت:

له سوننه ته وهیه که به دواي شهوی قه دردا بگه رییت و به نویژو قورئان خویندن و زیکرو دوعا زیندووی بکه یته وه, له بهر ئهم فهرمووده یه پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) که ده فهرمویت " تحروا لیلة القدر فی العشر الأواخر من رمضان " (متفق علیه) له ده شهوی کۆتایی رهمه زاندا به دواي شهوی قه دردا بگه ریین. وه ههروه ها ده فهرمویت " من قام لیلة القدر ایماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) واته: ئه وهی شهوی قه در زیندوو بکاته وه, که باوه ری پیی هه بییت و به ئومیدی پادا شته وه ئه وا خوا له تاوانه کانی پیشووی خوش ده بییت.

وه ههروه ها پیشتیش باسکرا که خواپه رستی لهم شهوه دا باشتره له ههزار مانگ.

* * * * *

دیاریکردنی شهوی قه در

بۆچوون و ووتهی زانایان جیاوازو ههمه جۆره سه بارهت به دیاریکردنی شهوی قه در ئه وهش له بهر جۆراوجۆری به لگه کان له سهری، وه رای دروستیش ئه وهیه که ئهم شهوه له رهمه زاندایه، و له ده شهوه که ی کۆتایی، و له شهوه تاکه کاندایه، له بهر ئهم فهرمووده یه ی پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) که ده فهرمویت " تحروا لیله القدر فی الوتر من العشر الاواخر من رمضان " (رواه البخاری) واته: به دوا ی شهوی قه دردا بگه رین له شهوه تاکه کانی ده شهوی کۆتایی رهمه زان.

پیشهوا ابن حجر له کتیبی " فتح الباری " دا ده لیت: بۆچوونی په سهند ئه وهیه که له شهوه تاکه کانی ده شهوی کۆتاییه و ده گوازیته وه.

بۆچوونی تهواو ئه وهیه که: ههر ده شهوه که به دوایدا بگه رین، وزیندوو یان بکهینه وه به عیبادهت، به مه بهستی گه یشتن به فزل و چاکهی ئه وه شهوه، و بۆ ئه وه ی ده رچین له راجیاوازی ته هلی عیلم.

خوای گه ورهش دیاریکردنی ئهم شهوه ی شار دۆته وه له بهنده کانی وه کو سۆزو میهره بانیهک بۆیان، بۆ ئه وه ی ههول و کوششیان زۆربیت له گه ران به دوایدا، و چهزی خوا په رستیان زیاد بکات، بۆ ئه وه ی بگه ن به پاداشتی گه وره و نه براره، ئه وهش به شهو ههستانیان لهم شهوانه دا، که هه موو شهویک واده زانن خو یه تی، وه هه موو شهویکیش پاداشتیان بۆ ده نو سریت، کرده وه کانیش به پیی نیهت و مه بهسته کانه، به م شیوه یه ئه گه ر ده شهوه که زیندوو بکه نه وه ئه وا به دنیاییه وه شهوی قه در ی بهر ده که ویت.

پهجه م: مانه وه له مزگه وت بۆ خوا په رستی (الإعتکاف):

پیشهوا ابن عثیمین (به ره حمهت بیت) ده لیت: تبعیتیکاف واته: په یه وست بوون به مزگه وته وه و خۆته رخانکردن بۆ خوا په رستی، که ئه وهش سونه تیکی جیگیره و به لگهی قورئان و فهرمووده ی له سه ره، وه کو تاییه تی ﴿ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ ﴾ {البقرة: ۱۸۷} واته: ئه و کاته ی که له مزگه وتدا ده میننه وه بۆ خوا په رستی تیکه لی ژنانتان مه که ن.

وه پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) ئیعتیکافی کردوووه هاوه لانیس له گه ل ئه وداو دواى ئه ویش ئه نجامیان داوه.

ههروه ها له فرموده ی راست و دروستیشدا هاتوو له دایکه عائیشه وه ده گپیتته وه وده لیت "كان النبي يعتكف العشر الأواخر من رمضان حتى توفاه الله عزوجل، ثم اعتكف أزواجه من بعده" واته: پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) ئیعتیکافی ده کرد له ده شهوه کانی کۆتایی رهمه زان ههتا ئه وکاته ی وه فاتى کرد، پاشان خیزانه کانی ئیعتیکافیان ده کرد له دواى ئه و.

مه به ست له مانه وه له مزگه وت بو خوا په رستی:

مه به ست له ئیعتیکاف ئه وه یه موسلمان له مزگه وتیک له ماله کانی خوا دا بمینیتته وه بو خوا په رستی وگوپرایه لی کردنی خوا ی په روه ردگار، ئه وه ش له بهر ده ستکه وتنی پا داشت و فزل و گه یشتن به شهوی قه در، هه ربویه پیویسته له سه ر ئه و که سه ی که ده مینیتته وه خه ریک و سه رقان بیت به نویترو زیکرو قورئان خویندن و جو ره کانی تری په رستشه وه، وه دوور بکه ویتته وه له هه موو قسه و وتوو پتیکى دنیایی بیسوود، وه هه یچی تیدا نیه ئه گه ر که میك قسه ی حه لال له گه ل خیزانه کهیدا یان کهسانی تر بکات به گوپره ی پیویست.

به لام حه رامه که جیماع بکات له گه ل خیزانه کهیدا یان ماچ و ده سبازی و پیشه کهیه کانی تر، له بهر فرموده ی ﴿وَلَا تَبَشِّرُوهُنَّ﴾ وَأَنْتُمْ عَلَيْهِنَّ فِي الْمَسْجِدِ ﴿البقرة: ١٨٧﴾ واته: ئه وکاته ی که له مزگه وتدا ده میننه وه بو خوا په رستی تیکه لی ژنانتان مه کهن.

حوکمی ده رچوونی ئه وکه سه بو ده ره وه ی مزگه وت:

به لام ده رچوونی ئه و که سه ی که ده مینیتته وه بو خوا په رستی بو ده ره وه ی مزگه وت ئه گه ر به به شیك له جهسته ی بیت ئه و دروسته، له بهر فرموده که ی عائیشه که ده لیت "كان النبي (صلی الله علیه وسلم) يخرج رأسه من المسجد، وهو معتكف فأغسله وأنا حائض" (صحیح سنن أبي داود و صحیح سنن النسائي) واته: پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) سه ری ده هینا یه ده ره وه له مزگه وت منیش ده مشوشت وه له حه یزیشدا بووم.

بهلام درچوونی له مزگهوت بههموو جهسته یهوه ئەوا ده کریتته سی بهشهوه:

یه کهم: درچوون بو کاریکی پیویست له پرووی سروشتی مرۆقایه تهوه بیت یان له پرووی شهرعیه وه بیت وه کو درچوون بو ئاودهست، یان دهست نویژی واجب، یان غوسلی لهش گرانی، یان خواردن و خواردنه وه، ئەم حاله تانه دروستن به مەرگیك ئەگەر نه توانرا له مزگهوت ئەنجام بدریت، خو ئەگەر توانرا له مزگهوت ئەنجام بدریت، وه کو ههندیك مزگهوت حه مامی تیدایه، یان کهسیك هه بوو که خواردنی بو بهییت، ئەوا ئەوکاته درناچیت له بهر ئەوهی بی پیویسته.

دووه م: درچوون بو کاریک که واجب نه بیت له سهری، وه کو سهردانی نه خوش، شوینکه وتنی جهنازه... ئەوا درناچیت و دروست نیه بۆی، مه گەر له سه ره تایی ئیعتیکافه که یه وه به مەرگی گرتییت.

سییه م: درچوون بو کاریک که دژو پیچه وانهی ئیعتیکاف بیت، وه کو کرین و فرۆشتن و جیماع کردن و تیکه لاوی، ئەوا دروست نیه که در بچیت، له بهر ئەوهی پیچه وانهی مه بهستی مانه وه یه له مزگهوت بو خواپه رستی.

*****

چەند هەلەیهك كه لهو ده شهوهدا دهكرين

چەند هەلەیهك هەن كه له لایەن خەلكهوه دهكرين لهم شهوانه‌دا: وهك:

۱- ساردبوونه‌وه و لاوازی نواندن له عیبادهت كردن لهم ده شهوهدا: له سه‌ره‌تای رهمه‌زانه‌وه ده‌بیینی خەلكی به‌گه‌رم و گورپه‌وه روو له عیبادهت ده‌كەن، به‌لام هه‌ركه رۆژه‌كان تێده‌په‌ریت هه‌ول و كۆششه‌كانیش له‌گه‌لیدا كه‌م ده‌بیته‌وه، هه‌تا ده‌گاته ده‌شوی کوتایی ده‌بیینی ته‌واو ساردبوته‌وه و گرنگیه‌کی ئه‌وتوی پینادات، كه‌ئه‌مه‌ش بێگومان پێچه‌وانه‌ی سوننه‌ت و ئاكارای پێغه‌مبه‌رو (صلی الله علیه وسلم) هاوه‌لانه.

۲- دانیشتن و زیندوو كردنه‌وه‌ی شه‌وی بیست و چه‌وت به‌ته‌نها: و وازه‌ینان له‌شه‌وه‌کانی تر، له‌کاتی‌کدا پێشتر ئاماژه‌ی بۆ‌کرا كه هه‌ر ده‌شه‌که داواکراوه كه زیندوو بکریته‌وه.

۳- زیندوو نه‌کردنه‌وه‌ی سوننه‌تی ئیعتیکاف.

۴- به‌فیرپۆدانی کات له‌لایەن هه‌ندیك له‌وانه‌ی كه ئیعتیکاف ده‌كەن به‌ قسه‌و حیکایه‌تی دونه‌یاویستی و ژاوه‌ژاوه دروستکردن كه‌ده‌بیته‌وه‌ی توش بوون به‌ غه‌یبه‌ت و فیتنه‌یی و درۆ و تیکدانی بارودۆخی نوێژخوینان و ئه‌وه‌که‌سانه‌ی قورئان ده‌خوینن.

۵- ده‌رچوونی هه‌ندیك له‌وانه‌ی كه ئیعتیکاف ده‌كەن بۆ ئه‌نجامدانی نوێژی ته‌راویح له‌مزگه‌وتی‌کی تر له‌به‌ر ده‌نگخۆشی پێش‌نوێژه‌که.

۶- پێسکردنی مزگه‌وت و پاك رانه‌گرتنی.

۷- به‌فیرپۆدانی هه‌ندیك له‌شه‌وه‌کانی به‌هۆی سه‌فه‌رکردن و گه‌رانه‌وه له‌مه‌که‌که به‌هۆی عه‌مه‌ره‌کردنه‌وه، چونکه ته‌گه‌ر له‌سه‌ره‌تای رهمه‌زانه‌وه ئه‌نجامی بدات ئه‌وا رزگاری ده‌بیت له‌وه‌و پاداشته‌که‌شی بۆ ده‌نوسریت.

۸- په‌یوه‌ست نه‌بوون به‌کاته‌وه له‌لایەن ئه‌وه‌ که‌سه‌ی كه ئیعتیکاف ده‌کات راستتر ئه‌وه‌یه بۆ‌ئه‌وه که‌سه‌ی كه نیه‌تی ئیعتیکافی ده‌شه‌وه‌که‌ی هه‌یه، پێش خۆرئا‌وابوونی رۆژی بیسته‌م بچیته‌ ژووره‌وه‌و دوا‌ی خۆرئا‌وابوونی دوا رۆژی مانگ بێته‌ ده‌ره‌وه.

وا کاتی مائاواپی هات

تایا بهراستی کاتی مائاواپییه؟ ..... بهراستی کاتی جیابونهوهیه؟

تیتتر چراکان کۆژیترانهوه .... تهراویح هه لگیرو نهما ..... خراپکار گهراپهوه سهه خراپهکاری خۆی ..... ره مهزان به نوورو بهره کهت و رۆشناپییه کهیهوه رۆیشت و به جیپی هیشتین ..... جا خوشبهختی بوئه و کهسهی که چاکهی بوخۆی لهم مانگه دا پیشخست و په شیمانی و بهدبهختیش بوئه و کهسهی که خراپکاربوو مافی خۆی پی نه دا.

يا راحلاً وجهيل الصبر يتبعه هل من سبيلٍ إلى لقياك يتفق

ما أنصفتك دموعي وهي دامية ولا وفي لك قلبي وهو يحترق

کوا گروگه رمای رۆژوهوانی رۆژه کانی؟ .... کوا ماندویتی نوێر خویانی شهوانه ی؟ ... کوا تۆبه خوازان و په شیمان بووه کانی به ره به یانی؟ ... حالی ئه و کهسه چون ده بیته که رۆژوشه وه کانی به فیرو داو له دهستی ده رچوون؟ ... شه کهتی و ماندویتی کۆششکاران رۆیشت، به لام پاداشتی گهروه و نه براره چاره روانیانه، له زهت و چیژی رۆژوو نه گرانیشت، به لام په شیمانی و تاوان و سه ریپچییه کانیان ماوه تا رۆژی قیامهت ....

بۆیه ئه ی برای خوشه ویست و خوشکی به ریزو داوین پاک:

ئه گه ر تۆ له کۆششکاران بووی له عیباده تدا لهم مانگه دا ئه وا واز مه هینه له خواپه رستی و گوێراپه لی په روه ردگارت چونکه تۆ به نده ی خوایت نه وه ک ره مهزان.

وه ئه گه ریش له تاوانکارو سه ریپچیکاران بووی - که هه موومان لهم گرویه یین- ئه وا له سه رته تۆبه بکه ییت و په شیمان بیته وه، چونکه په روه ردگارمان ده رگای تۆبه و په شیمانی لی دانه خستوین و تۆبه شمان لی و ه رده گریته.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.